

OŠ Toneta Okrogarja
Šolska ulica 1
1410 Zagorje ob Savi

VZGOJNI NAČRT OSNOVNE ŠOLE TONETA OKROGARJA

Svet Osnovne šole Toneta Okrogarja je na svoji seji dne _____
obravnava in sprejel *Vzgojni načrt OŠ Toneta Okrogarja* za šolsko leto 2009/2010.

Ravnatelj:
mag. Bronislav Urbanija

Predsednica Sveta šole:
Nataša Grošelj, prof.

Seznanitev učiteljskega zbora s prenovljenim *Vzgojnim načrtom* z možnostjo dopolnil dne
_____, Sveta staršev dne _____ in
potrditev prenovljenega *Vzgojnega načrta* na Svetu šole dne _____.

Ravnatelj:
mag. Bronislav Urbanija

Predsednica Sveta šole:
Melanija Majdič Zupančič, prof.

KAZALO

	Stran
Uvod	4
1 Vzgojne vrednote OŠ Toneta Okrogarja	6
2 Načela vzgojnih dejavnosti in vzgojnega delovanja	9
3 Vzgojne dejavnosti	11
4 Hišni red na OŠ Toneta Okrogarja	13
5 Pravila o šolskem redu	16
6 Kršitve šolskih pravil in vzgojni ukrepi na OŠ Toneta Okrogarja	20
7 Pohvale, priznanja in naziv <i>učenec šole</i> na OŠ Toneta Okrogarja	31
8 Sodelovanje s starši in z okoljem na OŠ Toneta Okrogarja	33

UVOD

*Otroci nikoli ne marajo poslušati starejših,
vendar jih vedno posnemajo.*

Henry Becque

Vzgojni načrt šole izhaja iz ciljev osnovne šole in je del letnega delovnega načrta šole. Oblikovan je s pomočjo učiteljev, staršev in učencev. Vzgojni načrt izhaja iz *Konvencije o otrokovih pravicah*, temelji na *Beli knjigi o vzgoji in izobraževanju*, na *Izhodiščih kurikularne prenove*, *Zakonu o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja* – 2. člen in *Zakonu o osnovni šoli*.

V 2. členu *Zakona o osnovni šoli* so določeni **cilji osnovnošolskega izobraževanja**. Ti so:

- zagotavljanje kakovostne splošne izobrazbe vsemu prebivalstvu;
- spodbujanje skladnega telesnega, spoznavnega, čustvenega, moralnega, duhovnega in socialnega razvoja posameznika z upoštevanjem razvojnih zakonitosti;
- omogočanje osebnostnega razvoja učenca v skladu z njegovimi sposobnostmi in interesi, vključno z razvojem pozitivne samopodobe;
- pridobivanje zmožnosti za nadaljnjo izobraževalno in poklicno pot s poudarkom na usposobljenosti za vseživljenjsko učenje;
- vzgajanje in izobraževanje za trajnostni razvoj in za dejavno vključevanje v demokratično družbo, kar vključuje globlje poznavanje in odgovoren odnos do sebe, svojega zdravja, do drugih ljudi, svoje kulture in drugih kultur, naravnega in družbenega okolja, prihodnjih generacij;
- razvijanje zavesti o državni pripadnosti in narodni identiteti, vedenje o zgodovini Slovencev, njihovi kulturi in naravni dediščini ter spodbujanje državljske odgovornosti;
- vzgajanje za obče kulturne in civilizacijske vrednote, ki izvirajo iz evropske tradicije;
- vzgajanje za spoštovanje in sodelovanje, za sprejemanje drugačnosti in medsebojno strpnost, za spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin;
- razvijanje pismenosti in razgledanosti na besedilnem, naravoslovno-tehničnem, matematičnem, informacijskem, družboslovnem in umetnostnem področju;
- razvijanje pismenosti ter sposobnosti za razumevanje in sporočanje v slovenskem oz. italijanskem in madžarskem jeziku;
- razvijanje sposobnosti sporazumevanja v tujih jezikih;
- razvijanje zavedanja kompleksnosti in soodvisnosti ter kritične moči presojanja;
- doseganje mednarodno primerljivih standardov znanja;

- razvijanje nadarjenosti in usposabljanja za razumevanje in doživljanje umetniških del ter izražanje na umetniških področjih;
- razvijanje podjetnosti kot osebnostne naravnosti v učinkovito akcijo, inovativnosti in ustvarjalnosti učenca.

V osnovni šoli se tako uresničujejo **štirje stebri izobraževanja**.

- **Učiti se, da bi vedeli**, poudarja razvoj vedenja, ustvarjalnega, kritičnega, samostojnega, izvirnega mišljenja.
- **Učiti se, da bi znali delati**, je povezan z znanji, potrebnimi za ustvarjanje materialnih dobrin, izvajanje storitev, blagostanja, razvoja ipd.
- **Učiti se, da bi znali delati v skupnosti in eden z drugim**, izpostavlja human razvoj. Potrebno je sprejemanje povezanosti in soodvisnosti, sodelovanje, preseganje individualizma ipd.
- **Učiti se, da bi znali biti in živeti s seboj**, opozarja na pomen spoznavanja samega sebe in širjenje svojih zmožnosti, ustvarjalnosti, svobode in identitete.

Z izvajanjem vzgojnega načrta se uresničujeta predvsem zadnja dva stebra izobraževanja. Vzgoja in izobraževanje morata omogočiti vsakemu človeku, da sam rešuje svoje probleme, oblikuje svoje odločitve in nosi svojo odgovornost.

Vzgojni načrt vsebuje:

1. vzgojne vrednote šole,
2. načela vzgojnih dejavnosti in vzgojnega delovanja,
3. vzgojne dejavnosti (proaktivne in preventivne dejavnosti, svetovanje in usmerjanje),
4. hišni red,
5. kršitve šolskih pravil in vzgojne ukrepe,
6. pohvale, priznanja in naziv *učenec šole*,
7. sodelovanje s starši in z okoljem.

1 VZGOJNE VREDNOTE OSNOVNE ŠOLE TONETA OKROGARJA

Vrednote so življenjski cilji, smernice, ideje in etična pravila, s pomočjo katerih posamezniki ali družbene skupine ocenjujejo sebe in okolje, v katerem živijo. Posamezniku nudijo oporo pri njegovem življenjskem slogu, opredeljujejo, kaj je pomembno in vredno truda. So vitalnega pomena za družbo, saj usmerjajo ravnanja ljudi. Vrednote se oblikujejo skozi proces prepoznavanja lastne osebne identitete.

Vrednote zajemajo preplet objektivnih, družbenih, kulturnih danosti in osebne razsežnosti. Nanašajo se na trajnejše kulturno-civilizacijske opredelitve človečnosti, na to, kar želi zreła generacija posredovati kot dediščino potomcem. Družbeno sprejete vrednote so zapisane v listinah in šolskih dokumentih, ki jim na šoli tudi sledimo. Poslanstvo in vizija vsebujeta temeljne vrednote, značilne za našo šolo.

Vzgoja za vrednote vsebuje več nivojev:

- **kognitivni** (učenci spoznavajo vrednote preko predstav in pomenov);
- **doživljajski** (učenci se izkustveno učijo čutiti posledice svojega ravnanja za druge in tako razvijajo empatijo in odgovoren odnos do naravnega okolja);
- **motivacijski** (učenci so spodbujani za ravnanje v skladu z vrednotami v konkretnih vzgojnih situacijah);
- **odnosni** (učenci vrednote doživljajo in uresničujejo v odnosih preko zgledov);
- **metodični** (učenci so deležni različnih metod, priložnosti in situacij za razvijanje kritičnega mišljenja, presojanja ipd.).

Vsaka vzgoja temelji na vrednotah, ki jih spoštujejo vsi: zaposleni v šoli, učenci in njihovi starši.

Izbrane vrednote OŠ Toneta Okrogarja, ki jim bodo v prihodnjem obdobju dali večji poudarek, so:

1. znanje,
2. poštenost in iskrenost,
3. strpnost in spoštovanje,
4. prijateljstvo,
5. medsebojna pomoč,
6. skrb za okolje.

1.1 Znanje

Zaposleni uporabljamo različne sodobne metode pouka, ki ga prilagajamo učencem. Posredujemo jim uporabno znanje, omogočamo nadgrajevanje znanja, širjenja obzorja z

različnih področij in jih spodbujamo, da pokažejo svoje znanje. Pri svojem delu smo dosledni in se stalno strokovno izobražujemo.

Učenci se sproti učijo, pišejo domače naloge, prinašajo šolske potrebščine, izpolnjujejo dogovore, sodelujejo pri pouku.

Starši se redno zanimajo za učno-vzgojni napredek otrok, omogočajo vzpodbudno učno okolje, odgovorno upoštevajo posamezne dogovore z učitelji, skrbijo za lastno osveščenost na področju vzgoje otroka, ko prisostvujejo izobraževanjem, ki jih organizira šola.

1.2 Poštenost in iskrenost

Zaposleni smo kar se da pošteni do sočloveka, iskreni v odnosih do sebe in drugih.

Učenci čuvajo svoje predmete, priznavajo svoje napake, lastnosti, si ne prilaščajo tuje lastnine, ne goljufajo.

Starši razumejo in upoštevajo vrednostno naravnost šole, izražajo svoja pričakovanja, posredujejo predloge oz. težave razrednikom.

1.3 Strpnost in spoštovanje

Zaposleni moramo pokazati spoštljiv odnos in primeren način komunikacije do sodelavcev, učencev in staršev in biti pri tem učencem in drugim zgled.

Učenci morajo biti strpni v zahtevnejših situacijah in mirno reševati težave. Strpnost morajo pokazati tudi do ljudi z različnimi sposobnostmi, strpni so do oblačenja drugih, dopuščajo različnost mnenj, strpni so do ljudi druge narodnosti, do ljudi različnih starosti, invalidov in v komunikaciji, ko preverjajo informacije in ne obsojajo v naprej. Spoštljivost učencev do drugih se kaže pri pozdravljanju, vikanju, neodgovarjanju starejšim, upoštevanju pravil.

Starši so strpni in spoštljivi v pogovoru, sodelovanju z zaposlenimi na šoli.

1.4 Prijateljstvo

Zaposleni spodbujamo učence k dobrim medsebojnim odnosom, prisluhnemo težavam, zagotavljamo varnost.

Učenci gojijo dobre medsebojne odnose, se družijo, zaupajo, po potrebi tolažijo.

Starši so v posrednem stiku s starši drugih učencev.

1.5 Medsebojna pomoč

Zaposleni omogočajo dejavnosti za razvijanje čuta za sočloveka.

Učenci pomagajo sošolcem (posojanje potrebščin, ob učnem neuspehu, odsotnosti od pouka ipd.), so ustrezljivi in pomagajo drugim ljudem v stiski.

Starši dovolijo in spodbujajo medsebojno pomoč v šoli, doma in drugod.

1.6 Skrb za okolje

Zaposleni organiziramo očiščevalne akcije, opozarjamo na čistočo, skrbimo za lasten dober zgled.

Učenci skrbijo za lastno urejenost in urejenost učilnic, drugih prostorov in okolice šole. Ekološko se osveščajo. Varčujejo z vodo, energijo, s papirjem, so spoštljivi do hrane.

Starši opozarjajo na napake in z lastnim zgledom pomagajo k skrbi za čisto okolje.

2 NAČELA VZGOJNIH DEJAVNOSTI IN VZGOJNEGA DELOVANJA

2.1 Načelo spoštovanja učencev in vzajemnega spoštovanja

Temelj načela je *Konvencija o otrokovih pravicah*, ki je določila minimalne standarde za skrb in zaščito otrokovih pravic. Konvencija tudi zahteva, da je pri vzgoji in vzpostavljanju discipline treba spoštovati otrokovo človekovo dostojanstvo.

2.2 Načelo omogočanja aktivnega sodelovanja učencev

Temelj načela je prav tako *Konvencija o otrokovih pravicah*, ki določa, da ima otrok pravico do prostega izražanja mnenj o vsem, kar je v zvezi z otrokom. Učenci naj v šolskem življenju sodelujejo pri načrtovanju, odločanju, izvajanju in nadziranju pravil in posledic kršitev, pri preprečevanju disciplinskih problemov ipd.

2.3 Načelo proaktivnega oz. preventivnega delovanja

Proaktivno in preventivno vzgojno delovanje zajema tri področja. Prvo se nanaša na vzpostavljanje prijetne, sproščene in spodbudne razredne klime, ki temelji na pozitivnih medosebnih odnosih, zaupanja med vsemi osebami vzgojno-izobraževalnega procesa. Drugo področje je povezano s kakovostjo učnega procesa, tretje pa se povezuje z dejavnostmi, ki se nanašajo na organizacijo, vodenje in upravljanje razreda.

2.4 Načelo sodelovanja s starši in usklajenosti pristopa šole in staršev

Načelo izhaja iz dejstva, da starši nosijo pomemben delež odgovornosti za otrokov razvoj in napredek, zato je sodelovanje s starši nujno. Starši se v delo šole vključujejo s sodelovanjem v formalnih organih šole ter preko formalnih in neformalnih oblik sodelovanja. Na ta način lahko šola uvaja izboljšave, posredno pa prispeva h kvalitetnejši vzgoji v družinah.

2.5 Načelo združevanja pravic, odgovornosti in pravil

Načelo izhaja iz prepričanja, da je potrebno v vsaki skupini oz. skupnosti dogovoriti pravila skupnega življenja, ki izhajajo iz pravic in dolžnosti. Osnovno izhodišče predstavljajo temeljne pravice, kot so pravica do spoštovanja, kakovostnega poučevanja, učenje, občutka varnosti. Znotraj teh pravic so zajete še druge pravice, vse pa temeljijo na vzajemnem spoštovanju. Sprejemanje odgovornosti za vedenje vključuje: spoznanje, da vedenje izbiramo sami, zavračanje izgovorov, sprejemanje vnaprej znanih posledic ustreznih in neustreznih vedenj in upoštevanje zmožnosti prevzemanja odgovornosti glede na razvojne stopnje učencev.

2.6 Načelo vzpodbujanja samonadzora in samodiscipline

Vzgojitelji postopoma vzpodbujamo večjo mero samostojnosti in odgovornosti ter opuščamo strukturirana in direktivna navodila. Dopuščamo in omogočamo torej vse več svobodnih izbir

ob upoštevanju ustreznih mej. Zaposleni delavec učenca, če ta krši skupne dogovore in pravice drugih, spodbuja k razumnemu, preišljenemu ravnanju in problem rešuje z mediacijo, restitucijo, samopresojo, intervencijami ipd. ter na ta način učencu omogoči, da spremeni lastno vedenje. K večjemu samonadzoru učencev pripomorejo pogosta in ustrezna povratna sporočila.

2.7 Načelo strokovne avtonomije, usklajenosti vzgojnih dejavnikov in doslednosti

Načelo izhaja iz šolske zakonodaje, ki dopušča šolam, da same oblikujejo vzgojne načrte, izberejo vrednote ter vzgojne cilje. Pri tem šola upošteva svoje značilnosti in posebnosti. Usklajenost vzgojnih dejavnikov se nanaša na posebno skrb šole za enotnost vzgojnega delovanja delavcev šole, staršev in drugih vzgojnih dejavnikov v okolju. Doslednost je pogoj oblikovanja varnega in predvidljivega psihosocialnega okolja.

2.8 Načelo osebnega zgleda

Pri vzgoji so najpomembnejši osebni zgledi, ki jih dajemo učencem vsi zaposleni na šoli ne le z besedami, temveč v vsakem svojem delovanju in ravnanju.

3 VZGOJNE DEJAVNOSTI

Šola je pri načrtovanju in izvajanju vzgojnih dejavnosti strokovno avtonomna. Med vzgojne dejavnosti spadajo:

1. proaktivne in preventivne vzgojne dejavnosti,
2. svetovanje in usmerjanje.

3.1 Proaktivne in preventivne vzgojne dejavnosti

Proaktivne in preventivne dejavnosti izhajajo iz poslanstva, vizije, vrednot in ciljev šole. Osnovni cilj pri oblikovanju teh dejavnosti je oblikovanje okolja, v katerem učenci uspešno zadovoljujejo temeljne, duševne, socialne in duhovne potrebe, razvijajo samostojnost in pozitivno samopodobo ter pridobijo čut za odgovornost. Zadovoljevati je potrebno naslednje potrebe: potrebo po varnosti, potrebo po sprejetosti, pripadnosti in vključenosti, potrebo po uspešnosti, potrebo po svobodni izbiri, ustvarjalnosti ter potrebo po gibanju in sprostitvi. Vzgojne dejavnosti so sistemske in projektne ter se izražajo v vsakodnevni šolski praksi.

3.1.1 Področja, vezana predvsem na izobraževalne dejavnosti na Osnovni šoli Toneta Okrogarja

1. Izvajanje programa 9-letne šole in uvajanje sprememb
2. Spodbujanje strokovnega in osebnega razvoja pedagoških delavcev
3. Osvajanje novega pojmovanja poučevanja, učenja in znanja ter osvajanje nove kulture preverjanja in ocenjevanja znanja z elementi individualizacije in diferenciacije
4. Uveljavljanje vseh oblik in ravni individualnega in skupnega načrtovanja, ki preko timskega dela predstavlja novo kakovost v procesu vzgojno-izobraževalnega dela
5. Doseganje tudi nadpovprečnih rezultatov na nacionalnih preverjanjih znanja
6. Spodbujanje učencev k nadgrajevanju znanja in udeležbo na tekmovanjih z različnih področij
7. Spodbujanje k projektному delu in organizacija izobraževalnih projektov
8. Sodelovanje v domačih in tujih oz. zunanjih raziskavah

9. Objavljanje strokovnih člankov v pedagoških revijah in lokalnem časopisju

3.1.2 Področja, vezana tudi na vzgojne dejavnosti na Osnovni šoli Toneta Okrogarja

1. Izvedba šolskih in državnih projektov, vezanih na vzgojno delovanje šole
2. Organizacija predavanj za učence
3. Načrtovanje in izpeljava tematskih razrednih ur
4. Načrtovanje in spodbujanje učencev predmetne stopnje, ki imajo potrebo, h koriščenju dopoldanskih pogovornih ur z učitelji in v dogovoru z učitelji
5. Zagotavljanje varnega okolja delovanja šole v smislu preprečevanja vseh oblik nasilja
6. Sodelovanje z društvi oz. lokalno skupnostjo
7. Razvijanje partnerskih in sodelovalnih odnosov z vsemi udeleženci vzgojno-izobraževalnega dela, še posebej s starši
8. Težnja in osveščanje k zdravi prehrani učencev
9. Skrb za prometno varnost učencev
10. Skrb za zdravstveno varstvo učencev
11. Izbira in delovanje zaupnika učencev
12. Preventivno in kurativno delovanje svetovalne službe
13. Povezovalno delovanje šolske skupnosti učencev
14. Skrb za odkrivanje in zadovoljevanje individualnih potreb učencev
15. Obeleženje posameznih praznikov in izvedba prireditev
16. Izbor in sodelovanje tudi v mednarodnih projektih

17. Izvajanje pravilnika o vzgojnih ukrepih za zagotavljanje večje učne in vzgojne uspešnosti na šoli
18. Izvajanje pravilnika o pohvalah in nagradah za večjo motiviranost učencev ter posledično zaposlenih in staršev
19. Določanje področja izboljšave in izvedba evalvacije dela
20. Promocija šole preko njenih aktivnosti, dejavnosti, uspehov in rezultatov z različnih področij dela

3.2 Svetovanje in sporazumno reševanje medsebojnih problemov in sporov

3.2.1 Svetovanje

Svetovanje je proaktivno in preventivno in se izvaja tudi pri reševanju problemov, ki so posledica nespoštovanja drugih ter kršitev šolskih pravil. Pri tem je pomembno ustvarjanje kulture, v kateri se konflikti uporabljajo za krepitev prakse sporazumevanja in iskanja kompromisov. Med drugim so cilji svetovanja, da se učenec uči oblikovati lastne cilje in strategije za njihovo uresničevanje, organizirati lastno delo za večjo učinkovitost, spremljati svojo uspešnost, razmišljati in presojati o svojih vedenjih in ravnanjih drugih ljudi, prevzemanju odgovornosti sprejemati posledice svojih ravnanj, vživljanje v druge itd. V pogovoru se realizirajo nekateri cilji svetovanja. Svetovanje se izvaja v okviru oddelčnih skupnosti, govorilnih ur, ob sprotne reševanju problemov in drugih priložnostih.

3.2.2 Osebni svetovalni pogovor

Osebni svetovalni pogovori učiteljev, svetovalnih delavcev ali drugih z učenci, ki imajo probleme, so še posebej pomembni. Svetovalnemu pogovoru lahko sledijo dogovor med sodelujočimi ter oblike pomoči učencem. Dogovor opredeljuje cilje, odgovornosti sodelujočih in morebitne izjemnosti.

3.2.3 Šolska mediacija in restitucija

Mediacija je postopek, v katerem se osebe, ki imajo problem, ob pomoči tretje osebe (npr. zaupnika otrok, drugega učitelja ali svetovalne službe), pogovorijo in ugotovijo, kje so točke njihovega spora, izrazijo mnenja, ideje, težave in čustva, izmenjajo stališča ter poskušajo najti rešitev, s katero bodo vsi zadovoljni. Udeleženci prevzamejo odgovornost za rešitev nastalega konflikta. Mediacija pomaga pri vzpostavljanju medsebojnega zaupanja in spoštovanja.

Restitucija je metoda poravnave povzročene škode. Pri tem gre za materialno škodo kot tudi škodo, ki jo učenci povzročijo na etičnem, socialnem in psihološkem področju. Kadar učenec

ne more poravnati škode neposredno, jo lahko nadomesti na področju, na katerem je bila škoda povzročena.

Kakovostna restitucija in mediacija sta priložnost za učenje in za spreminjanje samopodobe učencev. Tako učenec, ki je povzročil npr. materialno škodo, ne ostaja le učenec, ki je povzročil škodo in utrpel posledice, ampak postaja učenec, ki je prispeval k urejenosti šole, ker si je tako izbral, in je na to ponosen. Če učenec zavrača možnosti, ki jih ponujata mediacija in restitucija, bo vzgojitelj odločil o posledicah kršitev v skladu z dogovori in s pravili hišnega reda ali v izjemnih primerih izrekel formalni vzgojni opomin.

Če je učencem dovoljeno napraviti in popravljati napake, je večja verjetnost, da bodo pripravljani spreminjati vedenje, da bodo izgrajevali pozitivno samopodobo in samospoštovanje, da bodo lažje razumeli napake drugih in razvijali svojo strpnost.

4. HIŠNI RED NA OSNOVNI ŠOLI TONETA OKROGARJA

Hišni red se navezuje na 31. a člen Zakona o osnovni šoli.

4.1 Šolski prostor, za katerega velja hišni red, zajema:

- zgradbo matične šole z igriščem in telovadnico s pripadajočo zelenico, dovoz in dvorišče, vrt in travnik;
- zgradbo podružnice Kisovec, igrišče, prostor pred glavnim vhodom, parkirišče;
- zgradbo podružnice Šentlambert, igrišče, telovadnico v prostorih gasilskega doma in parkirišče pri cerkvi.

4.2 Poslovni čas in uradne ure

- Pouk se na matični šoli in obeh podružnicah začne ob 8.20. Če imajo učenci preduro, se ta začne ob 7.30. Učenci zaključijo pouk po urniku različno. Najdlje so nekateri izbirni predmeti, ki se zaključijo ob 15.25.
- Uradne ure so od 7.00 do 14.00 oz. je poslovni čas urejen s *Pravilnikom o poslovnem času*.

4.3 Uporaba šolskega prostora

- Šolski prostor uporabljajo zaposleni in učenci OŠ.
- V šolski prostor vstopajo tudi svojci učencev, predavatelji in drugi.
- Šola daje v najem šolski telovadnici nekaterim društvom, organiziranim skupinam in klubom.

4.4 Organizacija nadzora

- Vsak učitelj skrbi za nadzor v šolskih prostorih v času pouka, odmorih ali pri drugih dejavnostih. Za nadzor na hodnikih, v garderobi in ostalih prostorih poleg dežurnih učiteljev poskrbijo tudi drugi delavci šole.
- Dežurstvo strokovnih delavcev je urejeno po razporedu, ki ga po dogovoru z delavci objavi vodstvo šole v zbornici.
- Pregled in nadzor nad institucijo opravljajo različne inšpekcije (požarna, zdravstvena ...).

4.5 Ukrepi za zagotavljanje varnosti, vzdrževanje reda, čistoče idr.

- Šola ima v *Evakuacijskem načrtu* opredeljene elemente varnosti.
- V skladu z normativi je poskrbljeno za spremstva učencev na dneve dejavnosti, ki potekajo zunaj šole.
- Za vzdrževanje reda in čistoče v učilnicah poskrbijo učitelji oz. učenci-reditelji. V skladu z možnostmi za določeno leto za čistočo v dopoldanskem času poskrbi tudi v šoli prisotna čistilka, sicer čistilke čistijo popoldne.
- Nadzor učiteljev v času pouka med odmori in v dnevih dejavnosti je organiziran tudi zaradi zagotavljanja varnosti.
- Hišnik po potrebi izvaja vzdrževalna dela.
- Policija opravlja preglede vozil in nadzira voznika pred vožnjo na dan dejavnosti.

- Za starše, učence in zaposlene so organizirana predavanja z vsebinami vzdrževanja varnosti, reda in čistoče ter osebne higijene.

5. PRAVILA ŠOLSKEGA REDA

Pravila šolskega reda se navezujejo na 60. e člen Zakona o osnovni šoli.

5.1 Dolžnosti in odgovornosti učencev

V odločanje o pravicah in dolžnostih, ki so opredeljene v 60. a členu *Zakona o osnovni šoli*, so zajeta področja: v zvezi z vpisom, prestopom, prešolanjem, odložitvijo šolanja, oprostitev sodelovanja pri posameznem predmetu, s prepovedjo obiskovanja osnovne šole po izpolnitvi osnovnošolske obveznosti, statusom učenca, ki se vzporedno izobražuje oz. statusom športnika, v zvezi z dodelitvijo sredstev učencem iz finančno šibkejših družin.

Dolžnosti in odgovornosti učencev sovpadajo s pravili šole.

- **Prihod v šolo, odhod iz šole**
 - Učenci vstopajo v šolo skozi glavni vhod, garderobo, kjer odložijo vrhnja oblačila in se preobujejo v copate.
 - Učenci prihajajo v šolo 15 minut pred začetkom pouka.
 - Učencu, ki na matični šoli predčasno pride v šolo (vozači) in nima organiziranega dela, se dovoli čakanje v veznem hodniku, če spoštuje šolski red.
 - Na podružnici Kisovec učenci lahko počakajo v učilnici jutranjega varstva ali v garderobi.
 - Na podružnici Šentlambert učenci počakajo na pouk v učilnicah ali v knjižnici.
 - Po končanem pouku oz. drugih dejavnostih v šoli učenci takoj zapustijo šolo in gredo domov.
- **Pouk**
 - Pouk se za vse učence prične ob 8.20 uri, razen za tiste, ki imajo na urniku predhodno uro, ki se prične ob 7.30. Potek pouka je določen z urnikom.
 - Na pouk učenci počakajo v učilnicah, razen učenci, ki čakajo na pouk računalništva, gospodinjstva, športne vzgoje in tehnike.
 - Učenci prihajajo k uram točno. Po začetku ure se ne zadržujejo na hodnikih in v drugih delih šolske zgradbe.
 - V času pouka morajo biti elektronske naprave in mobilni telefoni izklopljeni ter pospravljene v torbah.
 - Učenci v razredu ne smejo nositi pokrival.
 - Brez dovoljenja učitelja učenci ne smejo zapustiti učilnice.
 - Učenec, ki zamudi k uri pouka nad 15 minut brez tehtnega razloga, dobi neopravičeno uro.
 - Učenec, ki samovoljno zapusti razred, dobi neopravičeno uro in naslednji vzgojni ukrep.

- **Odmori**
 - **Odmor za malico** je po drugi učni uri. Učenci malicajo v učilnicah, kjer imajo pouk drugo uro. Učenci, ki imajo drugo uro športno vzgojo, malicajo v veznem hodniku (matična šola). Učenci se pri malici kulturno obnašajo in za seboj pospravijo. Nošenje hrane po šoli in v sanitarije ni dovoljeno.
 - **Petminutni odmor:** učenci predmetnega pouka se brez prerivanja in večjega hrupa zamenjajo v učilnicah ter se pripravijo za naslednjo šolsko uro. Učenci razrednega pouka se v teh odmorih pripravijo za naslednjo šolsko uro.
 - **Odmor za kosilo:** učenci imajo od 12.40 do 13.00 čas za kosilo. Dežurni učitelji skrbijo za red v jedilnici in urejajo sezname. Učenci za seboj pospravijo.

- **Za učence v šoli velja, da:**
 - brez dovoljenja ne zapuščajo šole;
 - ne zamujajo k pouku;
 - se vedejo prijateljsko do sošolcev in spoštljivo do odraslih;
 - da zaposlene na šoli vikajo;
 - pozdravljajo in uporabljajo besede HVALA, PROSIM, OPROSTITUTE;
 - da so v učilnici obuti v šolske copate (tudi startarke ali natikače), v telovadnici in na igrišču uporabljajo primerne telovadne copate oz. obutev, ki ne drsi;
 - med odmori, prostimi urami in po pouku se ne smejo zadrževati v garderobi in drugih razredih;
 - med poukom ne jedo ali pijejo;
 - praviloma potrebo na straniščih opravijo med odmori;
 - ne uničujejo pohištva, učnih pripomočkov in toaletnega papirja ter ne pišejo po stenah in pohištvu;
 - so pozorni, da po nepotrebem ne svetijo luči in ne teče voda;
 - ne skrivajo predmetov drugim.

- **V šoli je prepovedano**
 - odhajanje iz šole v času pouka in odmorih brez dovoljenja;
 - kajenje in prinašanje cigaret;
 - uživanje in prinašanje alkoholnih pijač;
 - uživanje in prinašanje mamil;
 - prinašanje pirotehničnih izdelkov, vžigalnikov in drugih nevarnih predmetov;
 - preprodaja kakršnihkoli stvari;
 - kakršnokoli fizično, verbalno ali psihično nasilje nad učenci ali delavci šole;
 - imeti prižgane mobilne telefone v času pouka;
 - kakršnokoli fotografiranje, snemanje in predvajanje z mobilnimi telefoni.

- **Med vzgojno-izobraževalnim delom morata biti v razredu red in disciplina, ki obsegata:**
 - obvezna prisotnost pri pouku,
 - pripravo pripomočkov za pouk,

- poslušanje razlage učitelja,
 - sodelovanje pri pouku,
 - dvigovanje rok pred govorjenjem,
 - pospravljanje za seboj po končanem delu.
- **Rediteljevo delo obsega naslednja opravila:**
 - pred uro poskrbi, da je tabla čista in v dogovoru z učiteljem pripravi pripomočke za pouk;
 - ob pričetku ure sporoči morebitno odsotnost učencev;
 - med odmori skrbi za red v učilnici;
 - v učilnico prinese šolsko malico in odnese ostanke v kuhinjo;
 - v garderobi poskrbi za urejenost garderobe sošolcev.

5.2 Načini zagotavljanja varnosti

Opredeljeni so v *Hišnem redu* pod točko 4.5.

5.3 Pravila obnašanja in ravnanja

Na svoj način so pravila opisana tudi pri dolžnostih in odgovornostih učencev. Posebej izpostavljenih je šest kompleksnejših pravil.

1. Najpomembnejše delo za učence je učenje in izpolnjevanje šolskih obveznosti.
2. Medsebojne spore in nesoglasja rešujemo s pogovorom in na miren način.
3. Kulturno obnašanje pomeni spoštovanje in upoštevanje drugih. Ne pozabimo, da lepa beseda lepo mesto najde. Do ostalih se vedemo tako, kot bi želeli, da se drugi vedejo do nas.
4. V stiskah in težavah poiščemo pomoč učitelja, pomočnice ali svetovalne službe.
5. Skrbimo za red in čistočo v šoli. Čuvamo šolsko imovino. Učenci poravnajo materialno škodo, ki jo namerno povzročijo na šolski opremi.
6. Učenci naj v šolo ne prinašajo večjih količin denarja in drugih dražjih predmetov, saj šola za te predmete ne odgovarja (mobilni telefon, elektronske naprave, dragocen nakit, igrače ...). Šola ne zagotavlja varovanja prevoznih sredstev (koles ali motornih koles).

5.4 Vzgojni ukrepi za posamezne kršitve pravil

Kršitve pravil in vzgojno delovanje je v *Vzgojnem načrtu* podrobno predstavljeno pod točko 6.

5.6 Organiziranost učencev

- Učenci so pri pouku in na dnevih dejavnosti po razredih oz. oddelkih.
- Pouk poteka tudi v manjših učnih skupinah.
- Pouk na podružnični šoli Šentlambert je v kombiniranih oddelkih.
- Vsak učenec je član šolske skupnosti.
- Učenci delujejo tudi v okviru otroškega parlamenta.

5.7 Opravičevanje odsotnosti

- V primeru, da učitelj zamudi več kot 5 minut, je reditelj dolžan v tajništvo sporočiti njegovo odsotnost.
- Starši morajo v petih dneh skladno s 53. členom *Zakona o OŠ* ob vsakem izostanku učenca šoli sporočiti vzrok izostanka. Učenec lahko izostane od pouka, ne da bi starši napovedali vzrok izostanka, če njegov izostanek v naprej napovedo, vendar ne več kot pet dni. Ravnatelj lahko na željo staršev dovoli učencu daljši izostanek od pouka iz opravičljivih razlogov.

5.8 Sodelovanje pri zagotavljanju zdravstvenega varstva učencev

- Za učence so organizirana predavanja z zdravstvenimi vsebinami v skladu z *Letnim načrtom*.
- Predavanja o zdravju, vzgojni problematiki in drugem so organizirana tudi za starše.
- Učence v šolski zobni ambulanti preventivno pregleduje zobozdravnik.
- Šola staršem pomaga pri udeležbi učencev na sistematskih pregledih.

5.9 Drugo

Informiranje učencev

Učenci dobijo pomembne informacije o življenju in delu šole od svojih razrednikov in učiteljev, iz obvestil na oglasnih deskah, iz okrožnic, na spletni strani šole, posebnih vabil, ki jih učenci prinesejo domov, in v publikaciji. Datumi v *Publikaciji* so orientacijski in so lahko iz opravičljivih razlogov v času trajanja šolskega leta spremenjeni.

Starši v šoli

Za starše velja:

- da prebirajo morebitna sporočila na oglasni deski;
- da imajo možnost, da prebirajo spletno stran šole in portala, kjer so objavljene informacije o delu in življenju na šoli;
- da se redno in sproti informirajo pri svojem otroku o dogodkih na šoli, za katere učenci prinesejo pisna obvestila;
- da učenčev izostanek od pouka opravičijo pisno v roku petih dni, za daljšo odsotnost od pouka pa je potrebno zdravniško opravičilo;
- da za izredno odsotnost od pouka pisno zaprosijo ravnatelja;
- da redno poravnava denarne obveznosti za svojega otroka;
- da redno prijavljajo in odjavljajo šolske obroke;
- da ne prihajajo predčasno po otroka oz. počakajo pred šolo;
- prepoved kajenja v šoli in pred njo.

Najdeni predmeti

- Učenci naj skrbno pazijo na svoje potrebščine in odgovarjajo za svoje predmete (nakit, denar, oblačila ...).
- Najdene predmete oddajo v tajništvo šole, svetovalno službo ali razredničarki na podružnicah.

6 KRŠITVE ŠOLSKIH PRAVIL IN VZGOJNI UKREPI NA OSNOVNI ŠOLI TONETA OKROGARJA

Vzgojni načrt daje večjo moč in svobodo učiteljem in razrednikom pri ukrepanju. Svetovalna služba ter ravnatelj jih pri tem podpirajo in pomagajo po najboljših močeh.

Učitelj ima pravico in dolžnost ob neprimernem vedenju izreči učencu enega izmed ukrepov. Svoje ukrepe mora biti pripravljen argumentirati in zagovarjati.

Morebitne pritožbe učenca ali staršev rešuje učitelj.

5.1 Kršitev šolskih pravil

Ukrepanje

Ob kršitvi šolskih pravil naj učenec doživi logične posledice. Po presoji razrednika se lahko ob ponavljanju kršitev učencu dodeli alternativni ukrep ali vzgojni ukrep, lahko tudi prijava policiji.

Kaj uvrščamo med kršitve šolskih pravil?

- **Neprimerna šolska obutev**

Učenci morajo biti v šolskih prostorih obuti v copate, ki jih predpiše šola. Izjeme so dovoljene le z zdravniškim opravičilom. Če učenec copat nima, si jih izposodi pri razredniku ali pri drugem učitelju. Če copat ne vrne, se mu izstavi račun.

Ista pravila veljajo tudi za učence razredne stopnje.

- **Zamujanje in nedovoljeno izostajanje od pouka**

Za zamujanje oz. nedovoljeno izostajanje od pouka se šteje vsaka zamuda ali izostanek od ure nad 15 minut. Zabeleži se kot neopravičena ura. Kot neopravičena ura se šteje tudi večkratno krajše zamujanje brez opravičila, npr. 3 x 5 minut.

Starše je potrebno obvestiti že ob prvi neopravičeni uri. 5 neopravičenih ur (občasno ali strnjeno) se obravnava kot težja kršitev. Ob določenem številu neopravičenih ur (20) obvestimo center za socialno delo, s čimer predhodno seznanimo tudi starše. Če učenec

neopravičeno izostaja od izbirnega predmeta, tega izbirnega predmeta v naslednjem šolskem letu ne more več izbrati.

- **Ne-zapisovanje snovi ali nalog**

Učenec bo posledice občutil sam pri svojem šolskem delu. Učenca, ki si ne zapisuje snovi ali ne dela nalog, predmetni učitelj zapiše v zvezek. Zapis v zvezek je mišljen kot obvestilo razredniku, ki opravi pogovor s starši in z učencem. Ukrepov se za ta zapis ne izreka.

- **Nedovoljeno odhajanje iz šole med odmorom ali prostimi urami**

Vsako odhajanje iz šole pred koncem pouka brez dovoljenja razrednika ali predmetnega učitelja se obravnava kot težja kršitev. Brez tega lahko učenec zapusti šolo le s pisnim dovoljenjem staršev.

- **Odklanjanje sodelovanja pri urejanju šole in šolske okolice**

Obravnava se kot lažja kršitev.

- **Malomarno opravljanje nalog pri dogovorjenih oblikah dežurstva**

Obravnava se kot lažja kršitev.

- **Kajenje v šolskih prostorih ali na zunanjih površinah šole**

Obravnava se kot težja kršitev.

- **Popravljanje in vpisovanje ocen v šolsko dokumentacijo**

Obravnava se kot težja kršitev.

- **Uničevanje uradnih dokumentov ter ponarejanje podatkov in podpisov v uradnih dokumentih in listinah, ki jih izdaja šola**

Obravnava se kot težja kršitev.

- **Prodajanje, dajanje ali uživanje alkohola ali drugih drog v šolskih prostorih ali na zunanjih površinah šole in napeljevanje sošolcev k takemu dejanju**

Obravnava se kot težja kršitev.

- **Prodajanje stvari brez dovoljenja ravnatelja**

Obravnava se kot težja kršitev.

- **Ponarejanje podpisov staršev**

Obravnava se kot težja kršitev.

- **Uničevanje in vsebinsko spreminjanje obvestil razrednika in drugih organov šole**

Obravnava se kot težja kršitev.

- **Uporaba pirotehničnih sredstev v šoli, na zunanjih površinah šole ali na šolskih ekskurzijah**

Obravnava se kot težja kršitev.

- **Skrivanje tuje lastnine**

Obravnava se kot težja kršitev.

- **Prinašanje nevarnih predmetov v šolo (noži, šokerji in druge stvari, s katerimi se lahko povzroči poškodbo lastnine ali ljudi)**

Obravnava se kot težja kršitev.

- **Uporaba telefona, slušalk, mp3 in mp4 predvajalnikov in podobnih naprav med poukom**

Sem sodijo npr.: vklopljen telefon ali telefoniranje, poslušanje glasbe, slušalke na/v/ob ušesih, slikanje ali snemanje s telefonom. Obravnavajo se kot lažja ali težja kršitev.

Ponavljajoče se lažje kršitve se obravnavajo kot težja kršitev.

Prodajanje, dajanje ali uživanje alkohola ali drugih drog oz. poživilnih pijač in napeljevanje drugih učencev k tem kršitvam, uporaba pirotehničnih sredstev in prinašanje nevarnih predmetov, s katerimi se lahko povzroči poškodbo ljudi ali opreme – te kršitve se obravnavajo kot težje kršitve in se prijavijo policiji.

5.2 Neprimerno vedenje do učiteljev ali delavcev šole

Ukrepanje: takojšen odziv učitelja, alternativni ukrep ali vzgojni ukrep, lahko tudi prijava policiji.

Med neprimerno vedenje sodijo:

- **neprimerno obnašanje do učiteljev ali delavcev šole**

Sem prištevamo jezikanje, tikanje, izzivanje, naslavljanje z neprimernimi izrazi, grožnje ipd. Obravnava se kot težja kršitev.

- **Izsiljevanje učiteljev ali delavcev šole**

Obravnava se kot težja kršitev.

- **Fizični napad na učitelja ali delavca šole**
Obravnava se kot težja kršitev.
- **Ogrožanje življenja in zdravja učiteljev ali delavcev šole**
Obravnava se kot težja kršitev.
- **Spolno nadlegovanje učiteljev ali delavcev šole**
Obravnava se kot težja kršitev.
- **Snemanje ali slikanje brez dovoljenja slikane osebe**
Obravnava se kot težja kršitev.

Grožnje, izsiljevanje, fizični napad, ogrožanje življenja in zdravja ter spolno nadlegovanje se obravnavajo kot težje kršitve in se prijavijo policiji.

Postopek

Ob zgoraj naštetem neprimernem vedenju ima prizadeti učitelj možnost od učenca zahtevati javno opravičilo (v razredu pred sošolci ali v zbornici pred učitelji med glavnim odmorom, tj. tam, kjer je bilo storjeno neprimerno vedenje). Če se učenec v dogovorjenem času primerno opraviči, vzgojni ukrep ni potreben. Če učenca te možnosti ne ponudi (ker prestopke kljub opravičilom ponavlja ...) ali če učenec to možnost zavrne, sledi vzgojni ukrep za težjo kršitev.

Pri vseh ostalih oblikah neprimernega vedenja opravičilo ni mogoče, takoj sledi ukrep za težjo kršitev.

V vsakem primeru starše učenca seznanimo z učenčevim vedenjem.

5.3 Neprimerno vedenje do učencev

Ukrepanje: takojšen odziv učitelja, alternativni ukrep ali vzgojni ukrep, lahko tudi prijava policiji.

Med neprimerno vedenje do učencev sodijo:

- **neprimerno obnašanje do učencev –**
sem sodijo: izzivanje, naslavljanje z neprimernimi izrazi, grožnje, sodelovanje v pretepu ipd. Obravnavajo se kot lažja ali težja kršitev.

- **Izsiljevanje učencev**

Obravnava se kot težja kršitev.

- **Fizični napad na učenca**

Obravnava se kot težja kršitev.

- **Ogrožanje življenja in zdravja učencev**

Obravnava se kot težja kršitev.

- **Spolno nadlegovanje učencev**

Obravnava se kot težja kršitev, prijavi se policiji.

- **Snemanje ali slikanje brez dovoljenja slikane oseb**

Obravnava se kot težja kršitev.

Če se neprimerno vedenje do učencev ponavlja, se obravnava kot težja kršitev.

Grožnje, izsiljevanje, fizični napad, ogrožanje življenja in zdravja ter spolno nadlegovanje se obravnavajo kot težje kršitve in se prijavijo policiji.

Postopek

Takojšnje posredovanje učitelja.

V primeru lažjih kršitev (neprimerni izrazi ipd.) skušamo doseči opravičilo prizadetemu, sicer se učencu dodeli ukrep.

V primeru fizičnega obračunavanja je potrebna ločitev udeležencev:

postavimo se mednju ali pošljemo vsakega na svojo stran razreda. Pogosto je potrebno prekiniti tudi vidni stik med udeležencema (izzivanje z očmi, gestami), tako da ju obrnemo stran ali odpeljemo enega iz razreda.

Če je potrebno, pokličeš drugo osebo, da odpelje enega izmed vpletenih (pošlješ po pomoč v svetovalno službo ali tajništvo).

Odstranitev nasilnega učenca od pouka.

Ko se udeleženci konflikta pomirijo, je potreben razgovor in razrešitev konflikta. Konflikt razrešuje učitelj, pri katerem je do konflikta prišlo, po potrebi se vključita razrednik in/ali svetovalna delavka.

Po razrešitvi konflikta se učenec vrne k pouku ali se poskrbi za njegov odhod domov, odvisno od situacije in učenčevega stanja.

V vsakem primeru o dogodku obvestimo razrednika in starše.

5.4 Povzročanje materialne škode

Ukrepanje: povračilo škode, alternativni ukrepi ali opomini, lahko tudi prijava policiji.

Med povzročanje materialne škode sodijo:

- **poškodovanje in uničevanje izdelkov, opreme in stvari drugih učencev** – obravnava se kot lažja ali težja kršitev, odvisno od povzročene škode.
- **Malomarno ravnanje s šolsko lastnino** – sem štejemo poškodovanje lastnine zaradi neprimerne uporabe ali nepravilnega odnosa do lastnine. Obravnava se kot lažja ali težja kršitev, odvisno od povzročene škode.
- **Namerno poškodovanje in uničevanje šolske opreme, zgradbe ter stvari in opreme drugih učencev, delavcev ali obiskovalcev šole.** Obravnava se kot težja kršitev.
- **Kraja lastnine šole, lastnine drugih učencev, delavcev ali obiskovalcev šole.** Obravnava se kot težja kršitev.

Če učenec dejanja kljub ukrepom večkrat ponavlja, namerno povzroča večjo materialno škodo ali krade, se ta dejanja obravnavajo kot težja kršitev in se prijavijo policiji.

Postopek

- Ob povzročitvi materialne škode je potrebno škodo povrniti. Za to se z učencem dogovori učitelj, pri katerem je bila škoda povzročena, ali razrednik.
- Neprimernemu vedenju sledijo logične posledice. Npr. čečkanju po stenah, mizah ... sledi čiščenje za seboj oz. beljenje ali barvanje. Učenec s pomočjo staršev priskrbi čistila in barvo sam. Če stvari ni mogoče povrniti v prvotno stanje, je potrebno škodo plačati.

- Če učenec dogovor z učiteljem oz. razrednikom odkloni, je potrebno v najkrajšem možnem času poklicati starše in jih seznaniti s povzročeno škodo. Starši naj odločijo, ali bo njihov otrok škodo popravil ali plačal. Če otrok škode ni povrnil v tednu dni, se staršem pošlje račun.
- Račun mora biti izstavljen v tednu dni. Če škodo popravlja hišnik, račun izstavi šola na podlagi ocene stroškov materiala proti dokazilu staršem o plačilu. V primeru, da je potreben servis (steklar, mizar), je potrebno s tem takoj seznaniti starše in jim poslati predvideno oceno stroškov.
- Če je bila povzročena škoda na izdelkih otrok, je potrebno uničeni izdelek nadomestiti. Učenec se mora sošolcu opravičiti in sam narediti nov (enak) izdelek za oškodovanega učenca.
- Če je bila povzročena škoda na lastnini součenca ali učitelja, se mora učenec opravičiti in uničeno nadomestiti (popravilo očal, nova torba, plačilo računa za nove čevlje ...).
- Postopek mora biti končan čimprej (dogovor z učiteljem oz. razrednikom), najkasneje pa v tednu dni.
- Če je škoda nastala ob prisotnosti več učencev in ne ugotovimo krivca, nosijo stroške vsi prisotni učenci.
- Z opravičilom in povrnitvijo v prvotno stanje se škoda izniči, zadeva je končana in se ne dodeljuje drugih ukrepov.
- Učitelj preventivno skrbi za drage učne pripomočke, ki jih, če lahko, umakne iz učilnice v kabinet.

5.5 Ponavljajoče se neprimerno vedenje

Ukrepanje: takšno vedenje zahteva dosledno obveščanje staršev s strani razrednika, usmeritev učenca v svetovalno službo in dodelitev alternativnih ali vzgojnih ukrepov.

NAMEN UKREPANJA

Učenci naj se naučijo:

- **razmišljati in presoјati o svojem vedenju in ravnanju ter vedenju in ravnanju drugih ljudi,**
- **prevzemati odgovornost zase in za svoje ravnanje,**

- **sprejemati posledice svojih dejanj.**

V šoli bomo v ta namen uporabljali tri vrste ukrepov:

1. povračilo škode,
2. alternativne ukrepe,
3. vzgojne opomine.

5.6 Povračilo škode

Povračilo materialne škode, ko je bila škoda storjena namerno, se nanaša na področje obligacijskih pravil (*Obligacijski zakonik*), ki med drugim določajo splošna načela odškodninske odgovornosti.

Zakaj povračilo škode?

Če je učencem dovoljeno delati in popravljati napake, je večja verjetnost, da bodo pripravljani spreminjati svoje vedenje, lažje bodo razumeli napake drugih in kot odrasli ne bodo avtoritativno kaznovali.

Uporabljamo ga, kadar razrednik ali učitelj oceni, da bi bil takšen ukrep učinkovit in izvedljiv.

Temeljna načela povračila škode

- Če je le mogoče, učenec popravi škodo sam z delom ali kako drugače.
- Posrednika za kaznovanje ni, učenec sam rešuje problem na ustvarjalen način.
- Potrebna sta odločitev in napor tistega, ki je škodo povzročil.
- Poravnava je smiselno povezana s povzročeno škodo.
- Pogoj je, da oškodovanec povračilo škode sprejme kot primerno nadomestilo.
- Omogoča in spodbuja pozitivno vedenje, poudarja vrednote in ne vzpodbuja obrambnih vedenj kot kritika in kazen.

5.7 Alternativni ukrepi

Uporabljajo se, kadar povračilo škode in vzgojni ukrepi niso učinkoviti in razrednik oz. učitelj oceni, da bi takšen ukrep lahko dosegel svoj namen.

Primeri alternativnih ukrepov

- **Ukinitev pravic**, ki so povezane s pridobljenimi statusi učencev (status perspektivnega športnika oz. kulturnika) in z njimi povezanimi ugodnostmi.
- **Povečan nadzor** (s strani učitelja, svetovalnega delavca ali delavca šole) nad učencem v času, ko je v šoli, a ni pri pouku.
- **Zadržanje na razgovoru po pouku** v soglasju s starši z namenom reševanja problema.
- **Učenec se ne udeleži dejavnosti, ki se izvajajo zunaj prostorov šole** (šola v naravi, ekskurzija ...).
- **Pogovor v razredu ali zunaj razreda** – kadar učenec kljub opozorilom še naprej onemogoča oz. moti izvajanje pouka, se učitelj z njim na kratko pogovori v razredu ali zunaj razreda (razgovor traja 1–2 minuti!).
- **Odstranitev od pouka:** če pogovor zunaj razreda ni učinkovit ali če se učenec ne more pomiriti, učitelj sporoči v svetovalno službo ali tajništvo, da potrebuje osebo, ki bo učenca prevzela. Učenec s to osebo zapusti razred in se umakne v drug prostor, kjer se pomiri in počaka na konec ure. Če je dovolj umirjen, se lahko naslednjo uro vrne k pouku, če ni, sledi odhod domov. Pred vrnitvijo v razred ali k predmetu, pri katerem je učenec motil pouk, se s predmetnim učiteljem dogovori o sprejemljivem načinu sodelovanja pri pouku. Po potrebi se v dogovarjanje vključi razrednik.
- **Odhod domov:** če je učenec preveč razburjen ali neobvladljiv, pokličemo starše, ki so dolžni priti ponj v najkrajšem možnem času. Učenec počaka starše pod nadzorom svetovalne delavke, učitelja ali strokovnega delavca šole. Če starši odklonijo priti po otroka, o tem obvestimo center za socialno delo.
- **Šola organizira nadomestni vzgojno-izobraževalni program.** Če z drugimi ukrepi ni mogoče zagotoviti primerne vedenja učenca v razredu, lahko šola v dogovoru z razrednikom, starši in svetovalno službo organizira za tega učenca nadomestni vzgojno-izobraževalni program (npr. dodatna strokovna pomoč, individualni pouk).

- **Javno opravičilo učitelju, učencu ali celotnemu razredu:** ob neprimernem vedenju, zaradi katerega so navedeni prizadeti, se lahko od učenca zahteva javno opravičilo prizadetim (pred celotnim razredom ali pred učitelji v zbornici).
- **Družbeno koristno delo** – za kršitve, kot so: odhajanje iz šole, odklanjanje urejanja okolice, malomarno dežurstvo, lahko učenec namesto kazni izbere družbeno koristno delo, ki ga v dogovoru z učiteljem opravlja izven časa pouka, v glavnem odmoru ali po pouku, npr.: praznjenje košev, pomoč hišniku, pospravljanje garderob, pometanje dvorišča, pomoč drugim učencem.
- **Obvestilo policiji** v soglasju s starši – v primeru težjih kršitev, npr.: kraja, posedovanje ali prodajanje drog, namerno povzročanje večje materialne škode, izsiljevanje, grožnje, spolno nadlegovanje, fizično obračunavanje ipd. obvestimo policijo.

5.8 Vzgojni opomini

Vzgojni opomini se navezujejo na 60. f člen Zakona o osnovni šoli.

Uporabljajo se:

- kadar učenec krši dolžnosti in odgovornosti, določene z zakonom, drugimi predpisi, akti šole;
- kadar vzgojne dejavnosti oz. vzgojni ukrepi ob predhodnih kršitvah niso dosegli namena.

Vzgojni opomin se izreče za kršitve, ki so storjene v času pouka, dnevih dejavnosti in drugih oblikah dela, ki so opredeljene v *Letnem načrtu šole*. Šola ima za izrekanje vzgojnih opominov oz. ukrepov zapisan *Protokol ravnanja*.

Obrazložen pisni predlog za izrek vzgojnega opomina poda strokovni delavec šole razredniku. Po razgovoru z učencem in s starši razrednik pripravi pisni obrazložen predlog za izrekanje vzgojnega opomina in ga posreduje učiteljskemu zboru.

Vzgojni opomin izreče učiteljski zbor učencu v posameznem šolskem letu največ trikrat. Šola za učenca, ki mu je bil izročen vzgojni opomin, pripravi individualizirani vzgojni načrt, v katerem opredeli konkretne vzgojne dejavnosti, postopke, ukrepe, ki jih bo izvajala.

O poteku postopka izrekanja vzgojnega opomina šola vodi zabeležke.

5.9 Sodelovanje staršev

Starši morajo biti vključeni v proces reševanja vzgojnih težav svojih otrok.

V primeru, da se starši ne vključujejo, sledijo ukrepi.

- Strokovni delavec starše pisno povabi na sestanek, katerega cilj je sprejetje dogovora o medsebojnem sodelovanju in vzajemnih odgovornostih.
- Strokovni delavec izvede obisk na domu v soglasju s starši, cilj obiska je sprejetje dogovora o medsebojnem sodelovanju in vzajemnih odgovornostih.
- V reševanje problemov se vključijo zunanje institucije, kot sta npr. center za socialno delo ali svetovalni center (starše se napoti v starševsko delavnico, šolo za starše ...).
- V reševanje problemov se vključuje sodstvo.

5.10 Formiranje častnega razsodišča učencev

Ko bodo dani pogoji (izobraževanje učiteljev – mentorjev, sprejem postopka za oblikovanje častnega razsodišča učencev, pravila častnega razsodišča ipd.), bo kot projektna oblika dela formirano častno razsodišče učencev.

Ukrepanje: vodeno in nadzorovano reševanje večjih sporov, nasilja na konkreten in uravnotežen način. Sprejemanje dela odgovornosti za dogodke v neposredni bližini učencev.

Okvirni postopek

- Izobraževanje učiteljev – mentorjev in uvajanje učencev za vodeno in nadzorovano reševanje sporov.
- Uvajanje vodene pomoči součencem na nivoju razredne skupnosti.
- Formiranje skupine učencev za samopomoč in razdelitev vlog (zagovornik, tožnik, porota ipd.) na nivoju šole.
- Reševanje problema po predhodno dogovorjenem protokolu z razsodbo.
- Poročanje o delu razsodišča učencev učitelju – mentorju častnega razsodišča učencev.

7 POHVALE, PRIZNANJA IN NAZIV UČENEC ŠOLE NA OSNOVNI ŠOLI TONETA OKROGARJA

Ta pravilnik ureja način podeljevanja pohval, priznanj in naziva *učenec šole*. Učenec lahko za uspešno in prizadevno delo v šoli prejme: pohvalo, priznanje in naziv, kar predlaga razrednik, drug učitelj, mentor dejavnosti, ravnatelj, drugi strokovni delavec šole, oddelčna skupnost učencev ali šolski parlament.

Pohvale, priznanja in naziv so razvrščeni stopenjsko.

6.1 Pohvala

Pohvala za učenca kateregakoli razreda je lahko ustna ali pisna.

Učenec je lahko ustno pohvaljen, kadar se izkaže s prizadevnostjo pri enkratni ali kratkotrajni aktivnosti. Ustno pohvalo izreče razrednik, mentor dejavnosti, učitelj ali ravnatelj javno v oddelku. Izrečeno ustno pohvalo zabeleži razrednik v poročilu za (ocenjevalno) obdobje.

Pisna pohvala se lahko podeli učencu za:

- pozitivni učni ali vzgojni zgled v oddelku;
- pomoč sošolcem na različnih področjih;
- učni uspeh (povprečje ocen najmanj 4,5) in pozitiven odnos do šolskega dela;
- dobro opravljanje funkcije v oddelčni skupnosti;
- pomoč učitelju pri reševanju problematike v oddelku;
- iz drugega razloga, ki ga učiteljski zbor oceni kot primeren razlog za izrek pohvale.

Pisno pohvalo podeli učencu razrednik ob podelitvi spričeval.

6.2 Priznanje

Pisno priznanje se lahko podeli učencu kateregakoli razreda ali oddelčne skupnosti za:

- dva ali več razlogov, navedenih v kriterijih za pohvale;
- več uvrstitev oz. dosežkov na različnih področjih na državnem nivoju;
- prizadevnost ter doseganje pomembnih rezultatov pri interesnih in drugih dejavnostih šole;
- doseganje pomembnih rezultatov na šolskih ali drugih tekmovanjih;
- iz drugega razloga, ki ga učiteljski zbor oceni kot primeren razlog za priznanje.

Priznanje je praviloma plaketa, lahko pa tudi druga nagrada. Priznanje šole podeli učencu oz. oddelčni skupnosti ravnatelj ob zaključku šolskega leta.

6.3 Naziv *učenec šole*

Izmed učencev 9. razreda, ki prejmejo priznanja, se izbere najboljšega učenca šole za naziv *učenec šole*. Učenec prejme posebno plaketo in/ali drugo nagrado.

Naziv *učenec šole* dobi devetošolec za:

- večletno prizadevnost in doseganje pomembnih rezultatov pri šolskem in izvenšolskem delu;
- večletno prizadevno sodelovanje in doseganje pomembnih rezultatov pri raznih interesnih dejavnostih;
- doseganje pomembnih rezultatov na različnih področjih, kjer učenci predstavljajo šolo in/ali lokalno skupnost;
- večletno prizadevno delo v oddelčni skupnosti;
- iz drugega razloga, ki ga učiteljski zbor oceni kot primeren razlog za podelitev nagrade.

Vrsto nagrade za posameznega učenca v skladu z možnostmi določi ravnatelj v sodelovanju z učiteljskim zborom. Vsak predlog mora biti pisno obrazložen. Nagrado podeli ravnatelj na zaključni prireditvi ob koncu šolskega leta. V šolski dokumentaciji se vodi seznam učencev, ki so prejeli priznanja ali naziv *učenec šole*. Najboljši učenci bodo zapisani tudi v posebni spominski knjigi.

Če učenec ne izpolnjuje kriterije za naziv *učenec šole*, se ta naziv ne podeli.

8 SODELOVANJE S STARŠI IN Z OKOLJEM NA OSNOVNI ŠOLI TONETA OKROGARJA

Šola tudi za sodelovanje s starši potrebuje izdelan načrt delovanja, jasno opredeljene naloge in odgovornosti, sprotno evalvacijo oz. spremljanje učiteljevega dela. Z nenehnim izboljševanjem pouka in sodelovanja s starši je možen uspeh. Na naši šoli so razvite nekatere oblike in načini sodelovanja, ohranjati kaže uspešne in s pravo mero glede na možnosti in potrebe dodati nekatere druge. Starše je potrebno vključiti v projekte ne glede na njihov poklic. Pričakovati je potrebno tudi napake, saj te delajo učitelji, otroci in starši. Zaupanje je stremljenje k idealu in je lahko smernica delovanja. Sodelovanje s starši, ki v resnici veča in ne manjša učiteljevo moč, ker na svoj način uči (torej izobražuje), vzpodbuja želene družinske procese, manjša tveganja postmoderne časa, povečuje učno-vzgojni uspeh učencev ter odpira nove možnosti za delovanje šole in kraja.

7.1 Področja dejavnosti sodelovanja s starši

1. Organizacija dopoldanskih in skupnih popoldanskih govorilnih ur oz. aktivnih govorilnih ur
2. Organizacija zanimivih, različnih predavanj za starše z domačimi in zunanjimi predavatelji
3. Izboljševanje obstoječega neformalnega sodelovanja (pikniki, proslave, sejmi, razstave, izleti, okrogle mize, klubi staršev, razredna srečanja, izdaje šolskih glasil, dnevi odprtih vrat ipd.) in uvajanje novih oblik neformalnega druženja s starši, odvisno od posameznega šolskega leta
4. Omogočanje sodelovanja staršev v vzgojno-izobraževalnem procesu
5. Motiviranje staršev za sodelovanje v organih šole
6. Uvajanje projektov v sodelovanju s starši
7. Ažurnost obveščanja: ustno, pisno, elektronsko, v drugih medijih
8. Izdaja *Publikacije šole*, šolskega glasila *Novi koraki* in šolskih časopisov *Tonček*

Operativni načrt dela za posamezno šolsko leto in letne delovne priprave za dejavnosti se nahajajo v *Letnem delovnem načrtu*.

Vzgojni načrt Osnovne šole Toneta Okrogarja¹ so pripravile:

- Vesna Verhovnik Marovšek, univ. dipl. socialna pedagoginja,
- Bojana Slekovec, socialna delavka,
- mag. Marija Arh, pomočnica ravnatelja,
- Ana Knez, predmetna učiteljica slovenskega jezika.

Zagorje ob Savi, 12. maj 2009

mag. Bronislav Urbanija, ravnatelj

¹ Uporabljena literatura:

- *Zakon o osnovni šoli* (2007),
- *Pravilnik o pravicah in dolžnostih učencev v osnovni šoli* (2004),
- *Pravilnik o vzgojnih opominih v osnovni šoli* (2008),
- *Priporočila o načinih oblikovanja in uresničevanja vzgojnega načrta osnovne šole* (MŠŠ 2008),
- *Letni delovni načrt šole* (Zagorje ob Savi 2008),
- obstoječa pravilnika o hišnem redu ter o pohvalah in nagradah (Zagorje ob Savi 2000),
- internet.